

Література:

1. Діджиталізація фінансового сектору.
URL: <https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/17662/1/Ponomarenko.pdf>
(дата звернення: 18.01.2024).
2. Клапків Ю.М., Мелих О.Ю. Трансформація діджиталізації ринку фінансових та страхових послуг. *Review of transport economics and management*. 2019. Вип. 2(18). С. 83-89.
3. НБУ Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року
<https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy/fintech2025> (дата звернення: 18.01.2024).

РОЗВИТОК СТАРТАП-ЕКОСИСТЕМИ УКРАЇНИ: НОВІ ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ В КОНТЕКСТІ ОСТАННІХ ЦИФРОВИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Васильченко М.І., кандидат економічних наук, доцент,
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», м. Полтава, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9569-154X>

Сьогодні у всьому світі стартапи вважаються головним символом інноваційної економіки, адже вони сприяють розвитку технологічних інновацій, стимулюють економічний прогрес, покращують якість життя населення і створюють нові робочі місця. Чимало країн, які, за версією Всесвітньої організації інтелектуальної власності, щорічно посідають провідні місця у рейтингу «Глобальний індекс інновацій» [1], завдячують такому успіху стартапам, що відкривають чимало можливостей для трансформації існуючого бізнес-ландшафту. Позиція України у цьому рейтингу в 2023 році дещо зміцнилася і ми займаємо вже 55-е місце серед 132 найбільш інноваційних економік світу. І навіть такий результат цілком можливо вважати задовільним в умовах повномасштабної війни, що розгорнулася на території нашої держави.

Незважаючи на всі виклики сьогодення, українська стартап-індустрія наразі демонструє стрімке зростання і неабияку стійкість. Головною рушійною силою її розвитку довгий час залишалася приватна ініціатива, і саме ця особливість суттєво відрізняла нас від багатьох інших країн світу, у яких саме державні програми відігравали ключову роль у розвитку інноваційного підприємництва. Однак починаючи з 2018 року, коли було створено Український фонд стартапів [2], ситуація у сфері фінансування стартап-ініціатив, поступово почала змінюватися. Ця державна інституція, як зазначається

на її офіційному веб-сайті, допомагає інноваційним проектам і технологічним стартапам залучати необхідні кошти на ранніх етапах. За всі п'ять років своєї роботи цей Фонд профінансував 380 команд стартапів на загальну суму, що перевищує 8,7 млн. доларів США [2]. Загалом, Український фонд стартапів не лише сприяє формуванню позитивного інвестиційного іміджу tech-індустрії України за кордоном, але й виступає справжнім драйвером розвитку національної стартап-екосистеми, сутність та особливості функціонування якої пропонуємо розглянути далі.

Згідно із визначенням компанії «Startup Commons», така екосистема – це не що інше, як сукупність фізичних осіб, стартапів на різних етапах їх розвитку і різноманітних організацій, які взаємодіють між собою і створюють сприятливе середовище для зростання, масштабування і успіху стартапів [3]. При цьому основними джерелами продуктивності стартап-екосистем можуть бути, насамперед, наступні: якість інститутів (регулювання і базові умови для інновацій); якість учасників (компетенція і навички); якість зв'язків (створення мереж і розвиток відповідних організаційних форм).

У світі існує ціла низка платформ, які поєднують між собою ключових учасників стартап-екосистем. Зокрема, у даному контексті мова йде про платформи міжнародного рівня (ScaleUp EU, F6S, EuroQuity, AngelList, OurCrowd, FundersClub) і платформи на рівні ЄС (Startup Europe Partnership (SEP), Business Angels Europe, Startup Europe University Network, SE Unicorn Forum, Next Generation European DIN Network), діяльність яких пов'язана з тим, щоб постійно спрямовувати необхідні інвестиції на розвиток стартап-екосистем [4].

У ході проведення даного дослідження нами було виявлено, що протягом останнього десятиліття глобальна стартап-екосистема пережила безпрецедентну траєкторію зростання: все більша кількість стартапів привертає до себе увагу з боку інвесторів і отримує належне фінансування найкращих ініціатив. Згідно зі звітом «Global Startup Ecosystem Index 2023», який нещодавно було опубліковано дослідницьким центром «StartupBlink» Україна посіла 49 місце [5] у списку 100 країн світу із найбільш потужними стартап-екосистемами, і цей результат вже можна вважати досить вагомим.

Грунтовний аналіз основних результатів даного рейтингу дозволяє нам стверджувати, що переважна більшість стартап-екосистем, зазвичай, має конкретну галузеву чи технологічну орієнтацію, яка відображає їх основні конкурентні переваги і весь накопичений протягом багатьох десятиліть досвід регіону, у якому вони розташовані. Іншими словами, в основу розвитку окремих стартап-екосистем можуть

бути покладені такі сучасні технології, як штучний інтелект, блокчейн, біотехнології, Інтернет речей тощо. Така спеціалізація дозволяє розвивати цільові структури підтримки, що відповідають конкретним потребам стартапів, які працюють у цих сферах, сприяючи більш цілеспрямованому зростанню та впровадженню інновацій.

У лютому 2023 року Європейська Бізнес Асоціація спільно з Global Business for Ukraine та Ukraine Invest презентувала оновлену версію Інвестиційної карти України [6], яка не лише надає потенційним інвесторам всю необхідну інформацію про наявні інвестиційні можливості у кожному регіоні нашої держави, але й можливість залишити відповідну заявку у разі зацікавленості. Цікаво, що у цій версії карти з'явився розділ «Українська інвестиційна платформа стартапів», у межах якого представлено чимало відкритих до співпраці стартапів.

В умовах війни Україна швидко перетворилася на один великий хакатон, де не лише у багатьох містах, які постраждали від руйнівних дій з боку РФ, але й безпосередньо на полі бою повсякчас виникають численні технологічні проблеми, і підприємства та стартап-команди активно працюють над розробкою інноваційних tech-рішень, здатних наблизити перемогу. Водночас, наша держава стала справжнім тестовим майданчиком для великої сукупності бізнес-рішень: чого лише вартує перебудова існуючого логістичного ланцюга для постачання палива та інших видів продукції, чи забезпечення стабільної онлайн-роботи банків та сервісів «Дія» в умовах постійних кіберзагроз. Відтак, не дивно, що на саміті в Давосі 2022 року нашу державу назвали «цифровим тигром Європи», адже постійні інвестиції у розвиток IT-сектору економіки створюють всі необхідні передумови для розвитку і масштабування значної кількості технологічних стартапів.

Найбільші шанси на отримання фінансування сьогодні мають стартап-команди, які зосереджують свою увагу на розвитку таких важливих напрямів, як: «defense tech», і це цілком очевидно, адже нашій країні сьогодні, як ніколи раніше, потрібні якісні smart-продукти та послуги військового призначення. Чимало стартап-команд пропонує цікаві проекти у сфері ШІ, «fin-tech», «bio-tech», і вони, безумовно, заслуговують на увагу з боку потенційних інвесторів та держави.

Як підсумок, вважаємо за доцільне зазначити, що будь-яка сучасна стартап-екосистема сприяє формуванню нових ідей, бізнес-ініціатив та рішень, які можуть не лише докорінним чином змінити традиційні сфери економіки, але й покращити якість життя мільйонів людей у різних куточках нашої планети. Протягом останнього десятиліття українська стартап-екосистема зазнала значних змін, вона стала більш стійкою у технологічній сфері перед важливими викликами сьогодення.

Література:

1. Global Innovation Index 2023. Innovation in the face of uncertainty. World Intellectual Property Organization. 2023. URL: https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/2023/index.html (date of application: 01.03.2024).
2. Український фонд стартапів: офіційний веб-сайт. URL: <https://usf.com.ua/about-usf/> (дата звернення: 02.03.2024).
3. What is Startup Ecosystem? Startup Commons. URL: <https://www.startupcommons.org/what-is-startup-ecosystem.html> (date of application: 01.03.2024).
4. Finland, Estonia, and Lithuania are in top 20, Ukraine ranks 49th – Startao Ecosystem Report – 2023. AIN-tech. 2023. URL: <https://ain.capital/2023/05/30/startup-ecosystem-report-2023/> (date of application: 04.03.2024).
5. Інноваційні екосистеми для стартапів: ключові складові успіху. EU4Digital. 2020. URL: <https://eufordigital.eu/uk/innovation-ecosystems-for-start-ups-highlighting-the-key-ingredients-for-success/> (дата звернення: 02.03.2024).
6. Асоціація презентувала оновлену Інвестиційну карту України. European Business Association. 2023. URL: <https://eba.com.ua/asotsiatsiya-prezentovala-onovlenu-investytsijnu-kartu-ukrayiny/> (дата звернення: 01.03.2024).

РОЛЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Вербицька Г.А., кандидат економічних наук, доцент,
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-3212-7392>

Органи публічного управління відповідають за формування інноваційної політики держави, реалізацію інноваційних стратегій розвитку, забезпечення безпеки громадян та країни в цілому. Управління інноваційним потенціалом підприємств вимагає від уряду та інших публічних органів активної ролі у формуванні та реалізації політики підтримки наукових досліджень, реалізації технологічних інновацій та створенні сприятливих умов для розвитку стартапів, малого та середнього бізнесу. Публічні органи управління повинні діяти як катализатори інноваційних процесів в Україні.

Поняття «інноваційний потенціал» отримало свій розвиток на початку 80-х років ХХ ст. Сьогодні найчастіше категорія «інноваційний потенціал», як і «потенціал» загалом, ототожнюється із ресурсами або їх